

Tuottelias ja aktiivinen sosiologi

Kaj Ilmonen in Memoriam

Sosiologian professori Kaj Ilmonen menehtyi 6.3.2007 lähes kolme vuotta sairastettuaan. Hänen tutkimusalojaan olivat kulutussosiologian, työelämän, yhteiskunnallisten liikkeiden sekä sosiaalisen pääoman (luottamuksen) tutkimus. Kajn julkaisuluettelo on massiivinen ja se käsittää sekä teoreettisia että empiirisiä tutkimuksia. Julkaisuluettelo antaa hyvän kuvan hänen monipuolisesta ja intohimoisesta kiinnostuksestaan tutkimiseen, lukemiseen ja kirjoittamiseen, mikä säilyi elinvoimaisena aivan viimeisiin päiviin asti.

Kaj saapui kotikaupungistaan Helsingistä sosiologian professoriksi Jyväskylän yliopistoon vuonna 1994 tehtyään jo mittavan tutkijanuran. Jyväskylässä Kaj toteutti tutkijatovereidensa kanssa useita työelämän, vapaaehtoisorganisaatioiden ja sosiaalisen pääoman tutkimushankkeita. Professuurinsa alussa Kaj organisoi henkilökunnan ja opiskelijoiden yhteisiä ”lyhty-illoja”, joissa opiskelun kehittämiseen paneuduttiin luovassa ja rennossa ilmapiirissä. Jyväskylän aikanaan hän oli yhtenä aloitteentekijänä kansainvälisen kulutussosiologian yhteistyön kehittämisessä. Hän toimi Westermarck seuran puheenjohtajana vuosina 1995–1999.

Pelkästään Kajn työelämään liittyvien tutkimusten spektri on laaja. Kaj tutki muun muassa ammattiliittoja, jäsen-, yhteistyö- ja neuvottelusuhteita toimipaikkatasolla sekä paikallista sopimista. Yksi Kajn työelämään liittyvien tutkimusten punaisista langoista on tunteet. Tunneside on tärkeä elementti ammatillisissa organisoitumisissa, ja työorganisaatiossa pulputtavien tunteiden kirjo on usein yhtä kirjava kuin elämä itse. Kajn tarkasteleman tunteiden kategorian keskeiseksi elementiksi ja kuningaspaikalle nousi 1990-luvun puolivälistä lähtien yhä selvemmin luottamus. Työorganisaatiossa ja työelämän suhteissa luottamus on se hauras ja monimutkainen sosiaalinen mekanismi, joka on ratkaisevasti yhteydessä työorganisaation toimivuuteen ja yhteistoiminnan muotoihin.

Työyhteisössään Kaj oli keskustelevalta ja innostava. Hän jaksoi paneutua syvällisesti kommentoiden kollegoidensa käsikirjoituksiin. Opiskelijat muistavat Kaj Ilmosen aihepiireistään innostuneena luennoitsijana ja aktiivisena ohjaajana. Elämäntyöllään Kaj painoi lähtemättömän jäljen suomalaiseen sosiologiaan. Sisäisesti rikkaana, iloisena ja huumorintajuisena ihmisenä Kaitsu jätti lämpimän muiston häntä kaipaamaan jääneiden lukuisten ystäviensä, työtovereidensa ja opiskelijoidensa mieliin.

Pertti Jokivuori & Martti Siisiäinen

Kirjoittajat ovat Kaj Ilmosen työtovereita ja ystäviä